

נשים וטף על ההכנות למבצע פורים, ולכל לראש – ללמוד את הלכות פורים ומצוותיו, ולהשפיע על כל אחד ואחת מישראל ללומדן ולהתכונן לקיומן¹¹.

בסיום כמה מכתבים מפורים קטן מסיים הרבי: "ובצחות לשון... זה הקטן – גדול יהיה"¹².

לפני שבעים ושמונה שנים נאמר המאמר הידוע, ד"ה 'וקיבל היהודים' על-ידי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע – פורים קטן תרפ"ז, בבית-הכנסת הליובאוויטשאי, מוסקבה "ברוב עם ובפירסום גדול (וגם לאחר זה)"¹³. המאמר ד"ה 'אתה תצווה ה'תשמ"א –

11 כ"ז (כולל ההערות 10,9) מלקוטי שיחות חכ"א עמ' 345,331.

12 אגיק כרך יד, עמ' תכח"ט.

13 ספר המאמרים תרפ"ז עמ' קי. המאמר נדפס לראשונה בקובץ 'התמים', ח"ו, לאחר עשר שנים – בשנת תרצ"ז (ואז נוספו לו הקיצורים). בשנת – בקונטרס פט, ספר המאמרים תשי"א עמ' 180, וראה במבוא ובנספח שם. כן היתה הוראה להדפיס קונטרס זה שוב ללמוד בו, לקראת ארבעים שנה לאמירתו – ה'תשכ"ז, וכן היו הוראות (להדפיסו ו) ללומדי פעמים רבות בכ"כ שנים. יומן אדמו"ר מהוריי"צ מיום זה נדפס בשה"ש תרפ"ז עמ' 151.

במאמר זה דורש הוא מסירות-נפש בכלל, וביחוד על החינוך, ומבטיח שדווקא תשב"ר שלמדו בתנאים הללו – לימודם ישיבת אויב ומתנקם, ואדרבה, ע"י מסי"נ זו יזכו לגאולה.

בשנת תשל"ח היתה התוועדות מיוחדת בפורים קטן, שסעיבתה הראשונה ציין הרבי את "התחלת היובל השני" לאמירת מאמר זה (לקוטי שיחות כרך כא עמ' 326).

לזכות
האחים התמימים הדגולים לבית
דייטש
הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה
וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תקנב

ערב שבת-קודש
 פרשת תצוה

ט' באדר-א ה'תשס"ה

יוצא-לאור על-ידי

מכון ליובאוויטש שעל-יד

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ט' באדר-א התשס"ה – ט"ז באדר-א התשס"ה

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' באדר-א	הלי בכורים. פרק יב. הלי שמיטה ויובל... בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי מעשה הקרבנות. פרק ח.	מ"ע פב. קלה. מל"ת רכ. רכא. רכב.
ש"ק	י' באדר-א	פרק ג-ה.	פרק ט.	מל"ת רכג. מ"ע קלד. קמא. מל"ת רל. רלא.
א'	י"א באדר-א	פרק ו-ח.	פרק י.	מ"ע קמ. קלו. קלו. מל"ת רכד. רכה. רכו.
ב'	י"ב באדר-א	פרק ט-יא.	פרק יא.	מ"ע קלח. מל"ת רכז. מ"ע קלט.
ג'	י"ג באדר-א	פרק יב-יג. שאלו שלום וגו'. ספר עבודה והוא ספר שמיני... הלי בית הבחירה... בפרקים אלו. פרק א.	פרק יב.	מל"ת קסט. קע. מ"ע קפג. מל"ת רכח. מ"ע כ.
ד'	י"ד באדר-א	פרק ב-ד.	פרק יג.	מל"ת עט. פ.
ה'	ט"ו באדר-א	פרק ה-ז.	פרק יד.	מ"ע כא.
ו'	ט"ז באדר-א	פרק ח. הלי כלי המקדש והעובדים בו... בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק טו.	מ"ע כב. מל"ת סז. מ"ע לה. מל"ת פג. פד.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זמן זריחת החמה	זמן ק"ש	חצות והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד'	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט' באדר-א	4.21	5.08	5.29	6.26	9.06	11.55	12.25	5.29.5	5.54
ש"ק, י' באדר-א	4.20	5.07	5.28	6.25	9.05	11.55	12.25	5.30.3	5.55
א', י"א באדר-א	4.19	5.06	5.27	6.24	9.04	11.55	12.25	5.31.1	5.55
ב', י"ב באדר-א	4.18	5.05	5.26	6.23	9.04	11.55	12.25	5.32.0	5.56
ג', י"ג באדר-א	4.17	5.04	5.25	6.22	9.03	11.54	12.24	5.32.8	5.57
ד', י"ד באדר-א	4.16	5.03	5.24	6.21	9.03	11.54	12.24	5.33.6	5.58
ה', ט"ו באדר-א	4.15	5.02	5.23	6.20	9.02	11.54	12.24	5.34.4	5.59
ו', ט"ז באדר-א	4.14	5.01	5.22	6.19	9.01	11.54	12.24	5.35.2	5.59

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו (סדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדח"נ	צה"ש	הדח"נ	צה"ש	הדח"נ	צה"ש	הדח"נ	צה"ש
תצוה	4.53	6.06	5.07	6.08	4.58	6.06	5.11	6.09
תשא	4.58	6.11	5.13	6.13	5.03	6.12	5.16	6.14

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוך • עורך: שניאור-זלמן רודמן • הגהה: יוסף-יצחק איידלמן

מור"ל: מכון ליובאוויטש שיעורי צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: http://chabad.org.il דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

לוח השבוע

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

יום שלישי,

י"ג באדר-א'

במנחה אין אומרים תחנון¹.

יום רביעי,

י"ד באדר-א', פורים קטן²

אין אומרים תחנון³, ואסור בהספד ובתענית⁴,

וראה בהערות בקשר לתענית חתן ביום חופתו⁵. אך מותר במלאכה⁶.

שמחת היום צריכה להיות מתוך 'שטורעם' (סערה) ורעש⁷, ובפרט שמחת פורים קטן היא שמחה כטהרתה, שאינה מעורבת בעניין אחר כמו מצוות היום דפורים⁸.

מכיוון שפורים קטן הוא 'שלושים יום לפני החג' ד'פורים גדול'⁹, זה הזמן¹⁰ לעורר אנשים

(1) סידור אדמוה"ז לפני 'למנצח... יעד'.

(2) זה (ובמקביל ישוּשן פורים קטן) "מצאתי לראשונה מתחיל ממהרי"ל ריש הלי פורים [בהוצאת מכון ירושלים – עמי תרטן], ובדרכי-משה לטור סי' תרצ"ז סי"ק ג' – לקוטי-שיחות כרך כו עמ' 210 הערה 8.

(3) סידור אדמוה"ז שם.

(4) רמ"א סי' תרצ"ז. לוח כולל-חב"ד.

(5) ראה 'תורת מנחם – התועודיות' (ב) תשי"א ח"א עמ' 252, שהחתן והכלה התענו ביום זה (עד אחרי החופה, שהיתה בשעה מאוחרת יחסית). יש להדגיש, שהרבי לא יזם את התענית אלא הסכים לה, כפי שסיפר החתן דאז הרה"ת ר' צבי הירש שי' חסירק: "בעת הקבלת פנים בא הרב אייזנשטאט בטענה על זה שהתענו באתו יום שהיה פורים קטן, וענה לו רבינו: 'כמו ששואלים – כך עונים. שאלו אצלי האם כדאי להתענות, ועניתי שכדאי להתענות...'" (מקדש ישראל עמ' 91). והקשה הרה"מ"ח סי' נטעי-גבריאל מדברי שו"ע אדמוה"ז (סי' תכט ס"י"ז) על תענית באסר-רחג של פסח ויאיסור זה אינו אלא מנהג, אבל מעיקר הדין אין איסור כלל להתענות בו, אלא שהמונע הרי זה משובח¹¹, ואי"כ בענייניו שמניעת התענית היא **מדינא** (כדעת רוב הראשונים שזו מסקנת הגמ' במגילה ו,ב, וכפסק השו"ע והרמ"א סי' תרצ"ז ס"א, ואחרונים שהובאו בסי' הנישואין כהלכתם' פ"ו סל"ח, וכ"פ בסי' נטעי גבריאל ובלוח 'דבר בעתו', ע"פ המג"א ר"ס תקע"ג כיוון שיום זה נזכר בגמרא, וכ"כ בפשיטות באנציקלופדיה תלמודית שצויינה בהתועודיות' שם (1)), צ"ע אך ניתן להחמיר ולהתענות.

ואולי הכוונה, דאף שפסקו לנהוג כך למעשה, אין הכוונה שהתענית אסורה מדינא, שהרי כבר כתב מהר"ם מרוטנבורג (במדרכי, מגילה פ"א סי' תשפ"ד) וכן הביא ביאור הגר"א (סי' תקס"ח ס"ז) שמסקנא זו היא רק ע"פ

מגילת תענית, והרי קיי"ל (ר"ה יט,ב). טשו"ע סי' תקע"ג) ש"בטלה מגילת תענית", וכן הקשה בסי' פתח-ישתובה, הובא בסי' ארחות-חיים להרה"צ מספינקא סי' תרצ"ז, ונשאר בצ"ע. אך הגר"א בסי' א לא נחלק כלל על השו"ע והרמ"א, ומסתבר שרק נהגו כן לחומרא, ע"ד מניעת תענית חתן ביום ט"ו בשבט שכתב המג"א שם "כיוון שמוזכר בגמרא", היינו שיום זה מוזכר בגמרא, אף שלא נזכר שם איסור תענית כלל בטי"ו בשבט. ולכן גם מניעת התענית בפורים קטן "אינה אלא מנהג", ולכן יש מקום להתענות. וע"ע.

(6) ראה ב"י (בשם סמ"ק) או"ח סו"ס תרצו. דרכי-משה שם (דלא כאבודרהם שמחמיר בזה). עט"ו לשו"ע שם. אליהו רבה וזוטא, ועוד – לקוטי-שיחות חכ"ו עמ' 213 הע' 34.
 (7) כמסקנת הרמ"א בסוף הלי' פורים קטן יוטוב לב משה תמיד, עניי"ש בטי"ו, שהכוונה שלא די בילהרות **קצת** בסעודה; [כלשון הרמ"א בתחילת דבריו שם, שהובאה גם בלוח כולל-חב"ד ליום זה] – לקוטי-שיחות שבהערה הבאה.

(8) ואדרבה, כיוון שהוא עניין נעלה ביותר (וגם כדי שתהיה שמחה בטהרתה ללא ענין של חיוב, המטיל עול ויראה) – לא ניתנה להיכתב בשו"ע במפורש אלא ברמז, כמבואר בלקוטי-תורה (פ,ע"ג) ע"פ מרז"ל 'ערבין עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה', שניסח המ"ם שהוא רק הלכה למשה מסיני, שמחתו למעלה מניסוח היין המפורש במקרא, ולמעלה ממנו ההקפות' דשמח"ת שהן מהג ישראל בלבד (לקוטי-שיחות חכ"ו עמ' 215, ובארוכה התועודיות' תשמ"ו ח"ב עמ' 1081, ע"י"ש).

(9) כלשון אדמוה"ז בסידורו.
 (10) על-דרך לימוד הלכות הפסח וההכנות לחג (שו"ע אדמוה"ז ר"ס תכט), וכשם ש"באחד באדר משמיעין על השקלים" (שקלים פ"א מ"א).

החושך והמרירות שמצד הסטרא-אחרא. לכן הוית משכח לימוד של שבעים שנה (הוריות יג), כי השכחה היא מעולם הקליפות.

ועל-ידי כתישת הוית, דהיינו, אתכפיא סטרא-אחרא, מתגלה השמן, בחינת החכמה; היינו ההתבטלות לאלוקות (כי חכמה עניינה ביטול, שהרי תיבת חכמה היא גם: כח מ"ה – ביטול).

(תורה-אור דף פא עמי ב'ג)

ועשית חשן משפט (כח,טו)

במילה "חשן" יש שני רמזים המנוגדים זה לזה:

(א) בכתבי האריז"ל מובא ש"חשן" – אותיות "נחש".

(ב) בספרים נאמר, משמו של רבי אפרים מבעלי התוספות, ש"חשן" בגימטרייה "משיח".

הגוף רומז ל'נחש', כי הוא נקרא "משכא דחוויא" (עור הנחש), ואילו הנפש רומזת ל"משיח".

בזמן הגלות, עניין ה"נחש" הוא בגלוי, כי סיבת הגלות היא החטאים, דהיינו התגברות הגוף על הנפש. ולאידך גיסא, עניין ה"משיח", אף שהוא קיים, אך הוא בהעלם.

(לקוטי-שיחות כרך יא עמי 138)

את האורים ואת התומים (כח,ל)

למה נקרא שמן אורים ותומים? אורים - שמאידים את דבריהם; תומים - שמשלימים את דבריהם (אין גזירתם חוזרת, רש"י) (יומא עג)

ויש להבין:

מהו החידוש הגדול שאין גזירת האורים והתומים חוזרת?

אלא: על הפסוק (שמות ו) "ושמי הוי' לא נודעתי להם" פירש רש"י: "לא ניכרתי להם במידת אמיתות שלי, שהרי הבטחתי ולא קיימתי".

הרי שסיבת הדבר ש"הבטחתי ולא קיימתי" הוא מחמת העדר גילוי שם הוי', ורק עם גילוי שם הוי', שהוא 'שם אמיתות' שלי, אז אין שינוי. כדכתיב (מלאכי ג), "אני הוי' לא שנית".

כלומר, כשנמשכת השפעה משאר השמות ייתכן שיהיה שינוי וההשפעה לא תגיע למטה, מאחר שמידת הדין מעכבת. אבל כשהשפעה באה מבחינת שם הוי' – אזי אין מידת הדין מעכבת.

ומאחר שגזירת האורים והתומים היא משם הוי', לכן אין גזירתם חוזרת.

זהו גם פירוש הכתוב (תהילים מג), "שלח אורך ואמיתך המה יחנוני": "אורך" – הוא המשכת האור, "ואמיתך" – שיהיה קיום להמשכה והאור לא יסתלק.

(אור-התורה – שמות כרך ה, איתרניא)

"אתה" דמשה מחבר את ה"אתה" דישראל עם ה"אתה" האמיתי

מאחר שהדלקת המנורה היא על-ידי אהרון, למה נצטוונו "ויקחו אליך שמן", אל משה? □ מדוע תחילה נאמר "להעלות נר תמיד" ולאחר מכן רק "מערב עד בוקר"? □ תורה היא "דבר ה"י ולכן היא למעלה מהגבלות, לעומת תפילת האדם שהוא מדודה ומוגבלת □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. התחלת פרשת השבוע' היא בהציווי והדלקת המנורה – "ואתה תצוה את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתיב למאור להעלות נר תמיד", "באוהל מועד גו' יערוך אותו אהרון ובניו מערב עד בוקר גו'".

וידועים הדיוקים בזה, ובפרט בנוגע לביאור העניין שהדלקת המנורה בעבודה בנפש האדם: (א) מאחר שהדלקת הנרות היא על-ידי אהרון – למה נצטוו "ויקחו אליך שמן גו'", שיביאו השמן אל משה דווקא? (ב) מהו הטעם שבפסוק הראשון, "ויקחו אליך", אל משה, נאמר "להעלות נר תמיד",

וכפסוק השני, "יערוך אותו אהרון", נאמר רק "מערב עד בוקר"? ונקודת הביאור – שאחת מתורצת בחברתה – שהדלקת הנרות על-ידי אהרון היא "מערב עד בוקר" בלבד, ובכוחו של משה, "ויקחו אליך", נעשית גם ההדלקה שעל-ידי אהרון באופן ד"נר תמיד", כדלקמן.

ב. ויובן בהקדם ביאור כללות העניין שהדלקת המנורה בעבודת בנפש האדם: "מנורה" – קאי על כללות (נשמות) ישראל, כמו שנאמר "מנורת זהב כולה", והנשמה

1) כפתגם והוראת רבינו הזקן (י"היום יוס" ב' חשוון) שצריכים לחיות עם הזמן, לחיות עם פרשת השבוע (והיום), ובפרט ביום השי"ק, שבו קורין כל הפרשה כולה (וראה גם לקמן ס"ו) בנוגע לסיום הפרשה – שיעור דיום השי"ק.
2) ראה ג"כ ת"א ריש פרשתנו (פא,א). הוספת לת"א פרשתנו ק"א, ד. אה"ת ריש פרשתנו (עמ' א'תקמא). ועוד. וראה גם ד"ה וקבל היהודים תרפ"ז פ"ג (וראה לקמן ס"א).
3) במשכן ומקדש הרוחני שבכא"א מישראל, כמו שכתוב (תרומה כה,ח), "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", בתוך כל אחד ואחד (ראה אלשיך עה"פ, ועוד) – שישנו בשלימותו גם בזמן הגלות, וכמו שכתוב בהמשך כתובים אלה

"חוקת עולם לדורותם".
4) וגם לדעת הרמב"ם שמדליקים הנרות (לא רק בין הערביים, "מערב עד בוקר", אלא) גם בבוקר כמו שכתוב בסוף פרשתנו "בבוקר בבוקר בהטיבו את הנרות", וס"ל ש"הדלקת הנרות היא הסבתם (רמב"ם הל' תמידין ומוספין פ"ג הי"ב. וראה לקו"ש ח"ח עמ' 98. וש"נ) – הרי ההדלקה היא "במדה שיהיה דולק מערב עד בוקר" (שם הי"א), כלומר, הדלקה לחצי מעת-לעת, ואחרי-כך (בבוקר) חוזר ומדליק לחצי מעת-לעת, ולא באופן ד"נר תמיד" כפשוטו.
5) ראה גם (נוסף על הדרושים דפרשתנו) לקו"ת ר"פ בהעלותך. ובכ"מ.
6) זכריה ד,ב.

בפרט קרויה נר, "נר ה' נשמת אדם", ויש בזה ז' נרות, מתאים לעבודתם את ה' – ז' מדריגות בעבודת ה', עבודה מאהבה או מיראה כו', ועל-דרך זה כל שבע המידות, ועבודתו של אהרון היא להעלות את הנרות, היינו, לעורר אצל נשמות ישראל את האהבה לה', שיהיה בהם הרצון והחפץ להכלל בעצמות אור אין-סוף ברוך-הוא⁷, ועל-ידי זה תהיה עבודתם בקיום התורה ומצוות מתוך שמחה ותענוג, מצד הגילוי שנמשך על-ידי קיום התורה ומצוות.

ובעניין זה ישנם שני אופנים – (א) "מערב עד בוקר", (ב) "נר תמיד":

"מערב עד בוקר" – קאי על עבודה שהיא באופן של שינויים, שישנו מצב של ערב וחושך וישנו מצב של בוקר וגילוי, "וזהו מערב ועד בוקר", כי ברישא חשוכה והדר נהורא⁸, שמאיר בנפשו אור ה' מעט מעט מתוך החושך כו'⁹, היינו, שנמצא תחילה במצב של ערב וחושך, וצריך לבוא למצב של בוקר וגילוי – שינוי בתכלית, מן הקצה אל הקצה¹⁰.

"נר תמיד" – קאי על עבודה שהיא באופן תמידי, ללא שינויים, היינו, שנמצא תמיד במעמד ומצב של אור וגילוי, להיותו דבוק במקורו בתמידות¹¹.

ג. וזהו החילוק שבין פעולתו של אהרון לפעולתו של משה (בעבודת האדם – בכלל) – תפילה (וכללות המצוות) ותורה: עניינו של אהרון הוא – עבודה במשכן

ומקדש, "בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקורבנות"¹², ודוגמתו בזמן הזה – תפילות כנגד תמידים תקנום¹³, אשר, עבודת התפילה היא באופן של העלאה מלמטה למעלה, לברר ולזכך את הנפש הבהמית שגם היא תתעורר באהבה לה'¹⁴, ועל-דרך זה כללות המצוות שהן באופן של העלאה מלמטה למעלה, לברר ולזכך ולהעלות הדברים הגשמיים שבהם נעשים המצוות.

ועניינו של משה הוא – תורה, כמו שכתוב¹⁵ "זכרו תורת משה עבדי", "נקראת על שמו"¹⁶, שהיא באופן של המשכה מלמעלה למטה.

והחילוק שביניהם:

תורה – להיותה דבר ה', חכמתו של הקב"ה, אלא שירדה למטה באופן שהאדם יוכל ללמוד ולהבינה בשכלו (המשכה מלמעלה למטה), הרי היא למעלה מהגבלות המטה, למעלה מבחינת הזמן, "נר תמיד".

ותפילה – להיותה בקשת האדם, וכן מצוות, מעשה האדם, ונעשים בדברים גשמיים (העלאה מלמטה למעלה), הרי היא בהגבלות המטה, בגדרי הזמן, "מערב עד בוקר"¹⁷. ועניין זה מתבטא גם בחילוק שבין תפילה (וכללות המצוות) לתורה:

החיוב דתפילה הוא בזמן מסוים – בשחר ובין הערביים (כנגד תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים¹⁸), וכן בלילה¹⁹ (כנגד אברים ופדרים שהולכים וקרבים בלילה²⁰). ויש בה חילוקי דרגות – תפילת שחרית כנגד אברהם,

למעלה, להיותו בבחינת דביקות כו'.

(13) רמב"ם ריש הל' ביהב"ח.

(14) ברכת כו.ב.

(15) ראה בארוכה ד"ה ואתה תצוה הנ"ל (עמ' רנ"ג ואילך).

(16) מלאכי ג,כב.

(17) ראה שמו"ר פ"ל, ד. ושי"ג.

(18) "מערב עד בוקר הוא כללות הזמן כו"ב צירופים דלילה וי"ב צירופים דיום" (תו"א הוספות שם).

(19) ועל-דרך זה החיוב דק"ש (עניין האהבה) הוא פעמיים בכל יום, שחרית וערבית – בדוגמת הטבת והדלקת הנרות בבוקר ובערב

פרשת תצווה

ויקחו אליך שמן זית זך (כו,ג)

שמן – רומז לתורה, כנודע.

זך – בגימטרייה כ"ו, והם כ"ב אותיות הא"ב וחמש האותיות הכפולות (מנצפ"ך).

"ויקחו אליך שמן זית זך" – כל (אותיות) התורה, לרבות מנצפ"ך, כולן נמסרו למשה ומיוחסות לו.

זהו שאמרו רז"ל (מגילה ב): "מנצפ"ך – צופים (נביאים הראשונים) אמרום", והיקשו: "והלאו אין נביא רשאי לחדש דבר מעולם", ותיצרו "שכחום, וחזרו וייסדום". הרי שגם אותיות מנצפ"ך מיוחסות למשה, אלא שהנביאים גילו דברים שנשכחו.

הוא הדין לכל דברי הנביאים והכתובים – שורש כולם בתורה וכולם מתייחסים למשה, אלא שהם חזרו וייסדום.

זהו שאמרו רז"ל (ספרי מטות ב): "כל הנביאים נתנבאו ככה, מוסיף עליהם משה שנתנבא בזה" – דברי הנביאים והכתובים נאמרו קודם לכן בתורה והנביא רק מגלה את מה שכבר היה. לכן נתנבאו ב"כה"; אבל נבואת משה היתה חדשה שלא נשמעה מעולם, לכן נאמר "זה", כלומר: ראה זה דבר חדש.

(אור-תורה פרשת תצווה דף ל"ו עמ' ב')

שמן זית זך (כו,ג)

זך: בלי שמרים (רש"י)

מפירושו של רש"י משמע שתיבת "זך" קאי על השמן. אך ה"אבן עזרא" מפרש שתיבת זך קאי על הזית, דהיינו שהזית צריך להיות נקי ושלם.

והרי הסבר לשני הפירושים לפי פנימיות העניינים:

הזית הוא מר, ולכן הוא מורה על רע וחושך; אך בפנימיותו – הוא המקור שממנו נמשך השמן. שמן רומז לחכמה, ולפי זה הזית (מקור השמן) רומז לדרגה נעלית ביותר, נעלית אף מהחכמה. חכמה היא ראשית הגילוי ולפי זה הזית הוא למעלה מהגילוי, ולכן הוא בבחינת "מר" ו"חושך".

ה"אבן עזרא" מפרש לפי פשוט העניינים (שזית רומז לרע וחושך), לכן הוא אומר שצריכה להיות זהירות מיוחדת בבחירת הזית, כדי להוציא ממנו (על-ידי כתישה) "שמן" וביטול. כלומר, הזית עצמו צריך להיות "זך".

לעומתו, רש"י מפרש לפי פנימיות עניין הזית (כי בפירוש רש"י גנוזים גם סודות התורה), ולכן הוא סובר שאין צורך לנקוט זהירות לגבי הזית עצמו, כי הזית הוא דרגה נעלית ביותר. הזהירות צריכה להיות לגבי השמן, דהיינו בהמשכה לבחינת חכמה, שהיא כבר שייכת אל העולמות. כאן יש חובה להזהר שה"שמן" יהיה נקי מכל תערובת.

(לקוטי-שיחות, כרך יא עמ' 131-132)

שמן זית זך (כו,ג)

הזית הוא מר, כמאמר רז"ל (עירובין יח), "היה מזונתי מרודין כזית", והוא רומז לבחינת

ולנפות את כל החומר שמגיע לשולחנם, ואם-כן, צריכים הם, לכל לראש, להעיר על תירוץ והסבר, בדרך אפשר על-כל-פנים, על השאלות, על-כל-פנים בחלקן" (שם עמ' 580). ו"תפקיד המערכת – לא רק להגיש את כל מה שהגיע לידם, אלא לערוך את הדברים כשולחן הערוך ומוכן לאכול" (שבת-קודש פרשת בוא תשר"מ – 'התוועדות' תשר"מ, כרך ב, עמ' 825. דרך-אגב, באותה הודמנות היה מובן מדברי הרבי שהמערכת היתה צריכה להשמיט תירוץ שהציעו הכותבים – "פירוש שהוא היפך פשוטו של מקרא").

לא על חשבון "המשא שלהם"

בשנת תשמ"ג כתבו לרבי תלמידי אחת הישיבות שהחברת הודפסה במימון התלמידים "ואין ביכולתנו לשאת עוד המשא הזה על כתפינו ואנו נאלצים לסגור את המערכת". הרבי הגיב על כך במענה הבא (לקוטי-שיחות, כרך טל, עמ' 241):

כפשוט – משא הכספי אינו שייך לכתמים שלהם כלל וכלל, ועניינם – כחמור למשא דלימוד התורה הנגלה והחסידות ולמשא לה. ולא יקחו עיני [=על עצמם] משא דאחרים שה"י [=שהרי זה] גורע במשא שלהם וק"ל [וקל להבין]. ויקבלו שכר על הפרישה.

ושוב התייחסות לצורת כתיבה – הן של הכותבים והן של המערכת (שבת-קודש פרשת ויקהל-פקודי תשמ"ז – 'התוועדות' תשמ"ז, כרך ב, עמ' 717):
ולפלא שלא ציינו – לא השואל ולא המערכת

הערות התמימים ואנ"ש
בימת למיפול ועיון בשיחות בימי אדמו"ר שליט"א

HAOROS HATMIMIM V'ANASH

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

— נוסח בשנת תשנ"ב לביק אדמו"ר שליט"א —

כה

גליון א (בא) ערש"ק נח תשל"ו

	הערות על:	
א	מכתב ר"ח אלול	עמוד
ב	שמות	"
ב	ויקרא	"
ג	במדבר	"
ה	גליונות	"
ה	מאפרים	"

מידת החסד, תפילת מנחה כנגד יצחק, מידת הגבורה, ותפילת ערבית, כנגד יעקב²⁴, מידת התפארת, שכוללת חסד וגבורה להיותה למעלה משניהם²⁵. אליך גו", למשה דווקא, אף-על-פי שהדלקת ועל-דרך זה בכל המצוות שהן במדידה הנרות היא על-ידי אהרון:

ישנו אופן נעלה יותר – שעשיית המצוות היא כתוצאה מזה שהוא "חיי עם התורה, שזוהי נקודה כללית שלמעלה מהתחלקות

והגבלה²⁶, כולל גם הגבלת הזמן, כמצוות המנורה, מצוות שהזמן גרמא²⁷ וכו', ועד שריבוי מצוות אינן נוהגות אלא בזמן הבית, ולא בזמן הזה. אבל התורה היא למעלה מהזמן²⁸ – שהרי החיוב דלימוד התורה הוא תמידי, ואינו תלוי בזמן, שכן, גם ההלכות שחיובן תלוי בזמן מסויים דווקא, הרי לימודן הוא בכל השנה כולה, ועל-דרך זה בנוגע לכל המצוות שאינן נוהגות אלא בזמן הבית, שלימוד הלכותיהן ופרטיהן צריך להיות גם בזמן הזה, ולא עוד, אלא, ש"כל העוסק בתורת עולה כאילו הקריב עולה"²⁹, וכן בנוגע לבניין הבית, "הגד את בית ישראל את הבית גו' צורת הבית ותכונתו וגו"³⁰, ש"בשכר קרייתו שיתעסקו לקרות בה אני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבניין

כדי שתוכל להיות פעולתו של אהרון באופן של העלאה מלמטה למעלה, יש צורך בהקדמת פעולתו של משה באופן של המשכה מלמעלה למטה (תורה), שזהו מה שכתוב "ויקחו אליך", למשה דווקא, ועל-ידי זה "יערוך אותו אהרון", "להיות"³¹ כוח לאהרון... להמשיך אור וגילוי האהבה בנפש האדם ולהיות בה אורה ושמחה של מצווה"³². ועוד וגם זה עיקר – שעל-ידי ההקדמה ד"ויקחו אליך", פעולתו של משה (תורה אור"³³), תהיה גם פעולת אהרון בהדלקת הנרות ("נר מצווה"³⁴) לא רק "מערב עד בוקר", אלא באופן ד"נר תמיד":
בעשיית המצוות (מצד עצמם) – הרי כל מצווה ומצווה היא עשייה בפני עצמה, ומברכים עליה ברכה בפני עצמה כו', כלומר,

(ראה סה"מ שבהערה 8).
 (20) ולכן יש בה העליון ד"רשות" (גם לאחרי ש"קבעוה חובה") שלמעלה מחובה (ראה לקו"ת שה"ש כדב, ביאור"ו (לאדהאמ"צ) יג, סע"ד ואילך. (ולהצ"צ) עמ' פה ואילך. ועוד)
 (21) שהרי "רוב המצוות יש להם שיעור מצומצם כו" – אגה"ק ס"י (קטו,א).
 (22) ואפילו המצוות שחיובן תמידי – הם גם בגדרי הזמן, אלא, שזמנם, הוא בכל רגע ורגע (ראה קונטרס משיחות יש"פ וראו התשמ"ט הערה 38).
 (23) ראה לקו"ת במדבר יג,א-ב.
 (24) מנחות בסופה.
 (25) יחזקאל מג,י"א – הפטרת שבת זו.
 (26) תנחומא צו יד. וראה לקו"ש ח"ח עמ' 414 ואילך. וש"נ.
 (27) תו"א שם פא,ד. אוה"ת עמ' איתקנ.
 (28) ומבאר שם שזהו מ"ש בסיום העניין "מאת בני ישראל" – "פי' מאת היינו מבחי' אותיות התורה שמאל"ף ועד תי"ו, דהיינו, על-ידי עסק התורה של בני כו", אשר, "המשכת התורה למטה בישראל הוא על-ידי בחינת משה".
 (29) משלי ו,כג.

באופן של התחלקות, כולל גם ההתחלקות לזמן, "מערב עד בוקר".

וישנו אופן נעלה יותר – שעשיית המצוות היא כתוצאה מזה שהוא "חי" עם התורה, שזוהי נקודה כללית שלמעלה מהתחלקות, כולל גם למעלה מהתחלקות הזמן, ונקודה כללית זו חודרת בכל פרטי ענייניו³⁰, שעל-ידי זה נעשה גם ה"נר מצווה" (שמצד עצמו הוא בגדרי הזמן) – "נר תמיד"³¹, להיותו חדרו בנקודה הכללית ד"תורה אור"³².

ד. אבל, עדיין צריך להבין מה שכתוב "נר תמיד" לפני "מערב עד בוקר" – בנוגע לסדר העבודה בפועל³³:

כיוון שהעבודה בפועל היא מן הקל אל הכבד, צריך להתחיל באופן שמאיר "מערב עד בוקר", ואחר-כך מתעלה לדרגה כזו שהתורה חודרת בכל מציאותו עד שנעשה בבחינת "נר תמיד"?

ונקודת הביאור – שההקדמה לכללות הציווי דהרלקת הנרות הוא "ואתה תצוה", שזהו עניין נעלה יותר הן מפעולתו של משה בעניין ההמשכה (תורה) והן מפעולתו של אהרון בעניין ההעלאה (תפילה ומצוות), ומצד בחינה זו ישנו כבר בתחילה העניין ד"נר תמיד".

ויובן בהקדם הדיוק במה שכתוב "ואתה תצוה" – דלכאורה אינו מובן; מה נשתנה ציווי זה מכל הציויים שבתורה שבהם נאמר צו את בני ישראל, וכאן נאמר ואתה תצוה את בני ישראל, היינו, שמושה עצמו יצוה? ולא ידך – אף-על-פי שהכתוב מדגיש שמושה עצמו יצוה, מכל-מקום לא נזכר שמו של משה (ועד שזוהי הפרשה היחידה בתורה (לאחרי לידת משה) שלא נתפרש שמו³⁵), כי אם, "ואתה" סתם?! והתירוץ על זה – שהיא הנותנת: "ואתה" – מורה על העצם דמשה שלמעלה גם משמו (כמו שנתבאר לעיל בארוכה³⁶), והפירוש "ואתה תצוה" – שה"אתה" דמשה (העצם של משה) מחבר ("תצוה" מלשון צוותא וחיבור³⁷) את ה"אתה" דבני-ישראל עם ה"אתה" העיקרי והאמיתי, "אתה" שלמעלה, שעל-ידי זה נעשים ישראל "נר תמיד".

א. וביאור העניין:

"ואתה תצוה" – מורה על ההתקשרות העצמית דישראל עם הקב"ה מצד עצם מציאותם (של ישראל) שלמעלה מהתורה, כמאמר רז"ל³⁸ שמחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר, אפילו לתורה³⁹, אשר, עניין זה מתבטא בכוח המסירות-נפש שבכל אחד ואחד מישראל⁴⁰, מצד נקודת היהדות שבו, עצם

30) הן בענייני קדושה, לימוד התורה, וגדול תלמוד שמביא לירי מעשה, קיום המצוות, והן בענייני הרשות, "כל מעשיך יהיו לשם שמים" ו"בכל דרכיך דעה" (נוסף על פשטות העניין – שבנוגע לכל פעולה ופעולה צריך להסתכל בתורה כדי לידע את המעשה אשר יעשה).

31) ראה גם ת"א ואוה"ל שם: "התורה היא אור שהיא מאירה את הנר, שנר מצווה היא כלי לאור התורה, והתורה היא אור וחיות המצוות".

32) ודוגמתו בתורה עצמה – נוסף על העניין הכללי שבה ("תורה אור", האור והחיות דכל המצוות, כנ"ל הערה 31) יש בה גם עניין פרטי – א' מג' הקוויץ, ויתירה מזה – מצוות תלמוד תורה, שהיא אחת ממצוות התורה. ובפרטיות יותר – הלכות התג בהג וכו'.

33) ואף ש"ל שהכתוב מקדים שתכילת העבודה שיהיה "נר תמיד" (אף שבפועל צ"ל מן הקל אל

הכבד, תחלה "מערב עד בוקר", ואחר-כך "נר תמיד"). מ"מ מסתבר לומר, שהסדר בכתוב מתאים גם לסדר העבודה בפועל ממש, כדלקמן. 34) ראה ד"ה וקבל היהודים הנ"ל פ"ג. ד"ה זאת תורת הבית הנ"ל פ"א.

35) ראה לקו"ש חכ"ו עמ' 204. וש"נ.

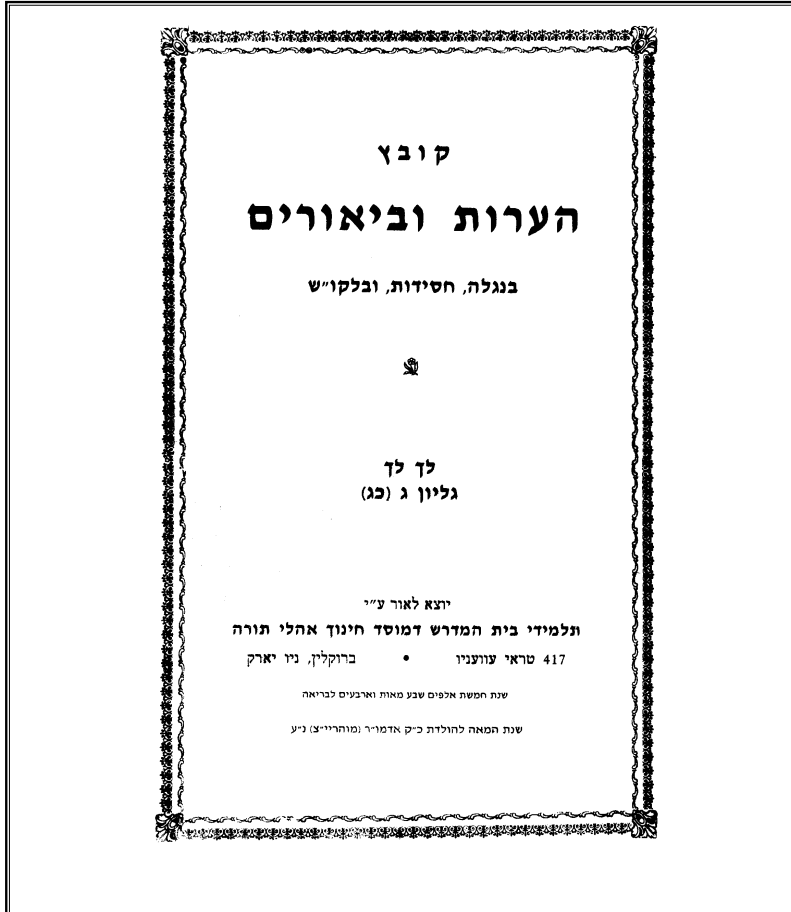
36) קונטרס משיחות ש"פ תרומה ס"ד ואל"ך.

37) ת"א שם פ"א. אוה"ל עמ' א'תקנא.

38) ב"ר פ"א, ד.

39) ועד "שארו"ל שהתורה נק' כלה ומאורשה קהילת יעקב, וישראל הם בחינת התג המשפיע כו' שהם המשפיעים להיות בחינת אוה"ס בחכמה, והן העוסקים בתורה לשמה, לשם התורה, דהיינו, שיהיה התהוות בחינת תורה" (ת"א שם, ד. אוה"ל עמ' א'תקצו).

40) ראה ד"ה ואתה תצוה הנ"ל (עמ' רג): ולכן יש בהם כוח המסירות-נפש שלמעלה מהשכל

קובץ

הערות וביאורים

בנגלה, חסידות, ובלקו"ש

לך לך
גליון ג (כג)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראי עווענו • ברקלין, ניו יארק

שנת חשתי אלפים שבע מאות וארבעים לבריאה

שנת המאה לחולדת כ"ק אדמור" ומחרי"צ נייע

שלושים שאלות בהתוועדות אחת

עם השנים הוסיפו הגליונות – "קובצים" בלשונו של הרבי – להיות בימות חיות ותוספות, החל מהתייחסויות תכופות של הרבי לדברים שהופיעו בהן, ויתירה מזו: הרבי הציע "שיעורו אודות פירושי רש"י הדורשים ביאור והסבר שעדיין לא דובר אודותם" (לשון הרבי בהתוועדות שבת-קודש פרשת ויצא תשמ"ו – 'התוועדות' תשמ"ז, כרך א, עמ' 579; ההצעה

עצמה כבר בשנת תשד"מ; והחל משבת-קודש פרשת פקודי תשמ"ו) הרבי התייחס לקושיות שהציעו הכותבים (בהודמנות האמורה התייחס הרבי לשלושים שאלות", שהתפרסמו באותו שבוע).

תפקיד המערכת

באותן שנים התייחס הרבי, בין השאר, ל"תפקיד המערכת" ש"הוא – לעבור ולבקר

ע"פ [=על הפסוק] נורא עלילה על בניא [=בני אדם]. ועוד.

הרבי מרבה להתייחס

קצר המצע מהכיל את הקושיות, נציין רק שתשובות הרבי שבאו בקצרה, בצורת מראי-מקומות, הביאו לפיענוחים מרתקים שפתחו צוהר חדש בהבנת עניינים, שהיו סתומים לכאורה, קודם לכן.

כמה סוגיות תורניות יסודיות ביאר הרבי בזכות הדיונים שהתנהלו מעל בימות אלה. תחילה התייחסו הכותבים לדברי הרבי. לאחר מכן הרבי חזר והבהיר והוסיף נדבכים עד שסוגיות שלמות זכו להופיע במסגרת הלקוטי-שיחות.

כסוקרים את קובצי 'הערות וביאורים' של ישיבת אוהלי-תורה נזכרים כי הדיון הגדול בשנת תשמ"ב בדיון אי-כתיבת ספר-תורה בזמן הזה, התקיים מתוך משא ומתן על מה שנכתב אז בנושא זה בקובץ.

שנה אחר-כך (תשמ"ג), התעצמה ההתייחסות, דיון ברני משיחה של בן מלך, שממנו נרפסו אחר-כך שלוש שיחות ('ליקוטים').

בתקופת אחרון-של-פסח, התקיים דיון מסועף וחדשני בדיון חובת קיום שבע מצוות בני נח לנכרים (אגב: הרבי ביקש שיכתבו בקובץ מקורות, כלומר, למצוא סימוכין לשיטתו!).

בחג השבועות התנהל דיון עמוק בחסידות, בגדר נצחיות התורה (שהתחילה מתוך 'יחידות' עם האדמו"ר מגור, רבי פנחס-מנחם אלתר זצ"ל).

בשנה שלאחר מכן, עם הכרות הרבי על תקנת לימוד הרמב"ם היומי, לקח קובץ זה חלק גדול בבירור וליבוני דברים יסודיים בתחום זה, שהרבי דן בהשיחות (יש לציין: לפני שהרבי פנה ללומדי ה'כולל', שיוציאו לאור ספר 'מראי מקומות' על הרמב"ם, ביקש הרבי שידפיסו מראה-מקומות בקובץ זה), ועוד ועוד.

לבחינת הנשמה המלוכשת בגוף⁴⁷ – הרי, גם שורש הנשמה מורה על תואר וציור מסויים, ובמילא, הרי זה על-דרך דבר נוסף על עצם מציאותו – עצם הנשמה ממש שלמעלה משם⁴⁸, שלכן נקראת "אתה", שאין כאן תואר וציור כלל, כי אם, עצם מציאותה, חלק⁴⁹ מן העצם דעצמותו ומהותו יתברך, "אתה" שלמעלה (עצמותו יתברך שלמעלה משמות ותוארים כו').

ולכן, גם הצוותא וחיבור⁵⁰ ("תצוה") אינה באופן שמחברים שני דברים, היינו, דבר נוסף⁵¹ על מציאותו (כמו השם), אלא זוהי עצם מציאותו ממש – "אתה"⁵², שהמציאות שלו ("אתה") היא המציאות ד"אתה" שלמעלה. ועניין זה נרמז גם בסיום וחותם הפרשה (נעוץ סופן בתחילתן⁵³) – "ועשית⁵⁴ מזבח

הנשמה, שהיא "חלק אלוהה ממעל ממש"⁴⁷, "נר ה' נשמת אדם", שהיא באופן ד"נר תמיד", שלא שייך בזה שינויי והפסק חס-ושלום, כתורת רבינו הוקן הידועה⁴⁸ שיהודי אינו רוצה ואינו יכול⁴⁹ להיות נפרד חס-ושלום מאלוהות⁴⁹.

ועניין זה נרמז גם בתיבת "אתה" – למעלה משם⁴⁸:

שם – הוא תואר נוסף על עצם מציאות האדם, ובפשטות, שעוד לפני שנותנים לו שם ישנו עצם מציאותו, ואז לא נקרא בשם (דבר נוסף על מציאותו), מכיוון שאין כאן אלא עצם מציאותו – "אתה".

ואף-על-פי שהשם מורה על שורש הנשמה, שעל-ידי אותיות השם (שמכוונים הורים על-דרך נבואה⁵⁴) נמשכת החיות משורש הנשמה

לגמרי, ובתורה לא יש טעם על מסירות-נפש מפני שזהו למעלה מהחכמה כו'. ונשמות ישראל שורשן ממקור החכ' למעלה מהכ' ותורה.

41) תניא רפ"ב. 42) 'היום יום' – כ"א סיוון. כ"ה תמוז. ובכ"מ. 43) אלא שאעפ"כ יש צורך בפעולתו של משה רבינו (שעליו נאמר "ואתה תצוה") – "רעיא מהימנא", שהוא רועה ומפרינס את ישראל בעניין האמונה, לחזק את האמונה בהוי' במסירות-נפש בפועל בקיום המצוות, שלא תהיה בבחינת מקיף כלבו, אלא תומשך ותאיר בפנימיות כו' (ראו בארוכה ד"ה וקבל היהודים הנ"ל פ"ד ואילך).

וראה גם לקמן בשוה"ג להערה 59. 44) וכפ"ד הרמב"ם (הל' גירושין ספ"ב) שרצונו האמיתי – רצון המוחלט כו' – של כל יהודי, הוא "להיות מישאל... לעשות כל המצוות וכו'".

45) ועניינו במשה – שמשו (ע"ש מן המים משייתיה) מורה על שייכותו לתורה, "שנמשך מן ההעלם שלמעלה מן ההשתלשלות מן המים בחינת מקור התורה, שכל התורה היא בחינת כד שנשאב מן הים, הם כ"ד ספרי דאורייתא" (תו"א ואוה"ת שם. ד"ה ואתה תצוה הנ"ל ע' רמט). ד"ה זאת תורת הבית הנ"ל פ"ט), ואילו "אתה" – מורה על עצמותו של משה שלמעלה גם מבחינת מקור התורה.

וי"ל על-דרך זה גם בישראל – שהשם "ישראל" מורה על שייכותם לתורה, "ישראל" ר"ת יש שישם ריבוא אותיות לתורה (מגלה עמוקות אופן קפו), ואילו "אתה" – מורה על עצם

מציאותם שלמעלה מהתורה, כפי שקדמו לתורה. 46) ראה ש' הגלגולים הקדמה כג. ש' מרז"ל בסופו. עמה"מ ש"א ספ"ד.

47) ראה לקו"ת בהר מא,ב ואילך. ובכ"מ. 48) כולל גם – למעלה מהחכמה שמות שנקראו להנשמה, נר"ח ח"י (כ"ד פ"ד, ט). 49) ויתירה מזה – אפילו לא תואר של "חלק" מן העצם, כידוע שחלק הוא חלק רביעי, בחינת המלכות כו' (ד"ה ואתה תצוה הנ"ל עמ' רמו). ד"ה זאת תורת הבית הנ"ל פ"ד). כי אם, מה שעל ידה תופסים בהעצם, ולא רק "תפיסא" בהעצם, אלא העצם ממש.

50) לא רק חבירות (צוותא) אלא גם חיבור ממש. 51) ומ"ש "ואתה" (בתוספת וא"ו) – אין הכוונה לדבר נוסף, כי אם, לרמוז על ההמשכה (בציור דאות וא"ו) מ"אתה" שלמעלה ל"אתה" דישאל, ועד שבכוחם של ישראל (על-ידי עבודתם בענייני העולם) גלגולת ה"אתה" גם ביש הנברא, שמציאותו האמיתית היא "אמיתת הימצאו", ה' אלוהים אמת", כידוע ש"אמת דא את וא"ו", שמורה על ההמשכה מלמעלה מעלה עד למטה מטה (ראה קונטרס משיחות ש"פ תרומה ס"ז. וש"נ).

52) ועניין זה נעשה על-ידי ה"אתה" דמשה – עצם מציאותו, למעלה משם ותואר, כולל גם התואר ד"ממוצע המחבר" (ראה ד"ה פנים בפנים תרנ"ט) – שמצד עצם מציאותו אין זה באופן של חיבור, דבר נוסף, אלא עצם מציאותו ממש. 53) ספרי-יצירה פ"א מ"ז. 54) לא, ואילך.

מקטר קטורת גו⁵⁵, ש"קטורת" הוא לשון התקשרות (כמו "תצוה"), "בחד קטירא אתקטורנא"⁵⁶, תכלית השלימות באופן ההתקשרות דעצם הנשמה⁵⁷ עם הקב"ה, "ישראל וקב"ה כולא חד"⁵⁸.

ז. על-פי זה יש לבאר הטעם שהכתוב מתחיל מיד ב"נר תמיד", לפני "מערב עד בוקר":

כל אחד ואחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו בפועל, בגלוי ובחיצוניות – הרי, מצד עצם מציאותו, "אתה", הוא בחיבור והתקשרות ("תצוה") עם מהותו ועצמותו יתברך⁵⁹.

ועניין זה הוא אצל כל ישראל בשוה, מהגדול שבגדולים עד לתטן שבקטנים, האנשים והנשים והטף, שהרי, חילוקי הדרגות שבישראל אינם אלא בבחינת הגילויים, אבל בבחינת העצם, ההתקשרות העצמית של הנשמה באלוקות, היא אצל כולם בשוה, גם אצל תינוק שוה-עתה יצא לאוויר העולם ועדיין לא ניתן לו שם – כיוון שישנו כבר (ואדרבה – רק) עצם מציאותו, למעלה גם משרש הנשמה (כאמור לעיל שהשם קשור עם

ולכן נאמר תחילה "נר תמיד" – כי, התחלת יפוד כל העבודה, היא, "ואתה תצוה", ההתקשרות העצמית דישראל עם הקב"ה, שהיא באופן ד"נר תמיד".

(קטעים מהתוועדות שבת-קודש פרשת תצוה, ערב פורים קטן היתשמי⁶⁰; יתורת-מנחם – התוועדויות תשמ"ט – כרך ב, עמ' 346-340)

55) ועפ"ז יומתק הטעם שציווי זה נכתב באן ולא בפ' תרומה, יחד עם הציווי על כל כלי המשכן, כקושיית המפרשים (רמב"ן, ספורנו, ועוד. וראה גם לקו"ש חכ"א עמ' 179).
56) זח"ג רפח, א. וראה גם תו"א ואוה"ת שבהערה 37.
57) להעיר שסיום וחותר הפרשה ממש הוא בעניין "אחת בשנה", יוה"כ, שבו מתגלה בחינת אחת שבישראל, בחינת היחידה, "יחידה ליהודך".
58) ראה זח"ג עג, א.
59) ומרומי גם בעניין הקטורת שבסיום הפרשה (כנ"ל סוף ס"ו) – שיש בה גם חלכנה כו' (ראה כריתות וז, ב), – היינו, שגם אלו שהם בדוגמת "חלכנה"⁶⁰, הרי, עצם מציאותם הוא באופן ד"בחד קטירא אתקטורנא". ועניין זה בא בגילוי

⁶⁰ להעיר מידה זאת תורת הבית הנ"ל פ"י שיעקר החידוש בפועלו של משה רבינו ב"אותה תצוה" היא – בנוגע להפשוטים ביותר כו'.

ומצוות, דאם לא-כן, לא היו מקבלים השפעה גשמית, וכנ"ל. ועל זמן זה תוכן השיחה.

"ומה ששאל דנראה במוחש לכאורה להיפך, בטח כוונתו לזמן הגלות, ובזמן הגלות (מבואר שם), שירדו ישראל ממדרגתם וגרמו במעשיהם סוד גלות השכינה, ואז יכולים גם פושעי ישראל לקבל חיות מהסטרא-אחרא והקליפה, ולא רק השפעה גשמית מצד הקדושה, וזה תלוי בבחירתם – אם לבחור לקבל מהיכלות הקדושה, על-ידי התנהגות על-פי התורה והמצווה. וממילא מובן דגם כאלו שאינם מקיימים תורה-ומצוות מקבלים השפעה גשמית, ואדרבה – ביתר שאת (ועיין בהמבואר שם), ומהיכלות הסטרא-אחרא, ובמקרה כזה רחמנא-ליצלן, לא רק דהטוב הגשמי אינו עוזר לקיום התורה-ומצוות כדבעי, אלא שהוא עוד מעלים ומסתיר, עד כי שוכחים יותר על הרוחניות, כי השפעה זו נמשכה מצד הקליפה.

"אמנם, למרות זאת שבזמן הגלות אפשר לקבל השפעה גשמית אפילו על-ידי התנהגות שלא כשורה כנ"ל, הנה מבואר ב"קונטרס ומעיין" מאמר יא, וראה גם מאמר י' דזה רק לפי שעה, אבל סוף סוף גם בזמן הגלות נעשה כן, שנפסקת השפעתם הגשמית ומתבטלת הצלחתם וכו', וכו', שאי-אפשר ליהודי שהוא פנימיות (היינו מקבל מצד הקדושה) לקבל השפעה חיצונית (מצד הקליפה). ועל-ידי כך שנפסקת ההשפעה גשמית להם, מכריחם הקדוש-ברוך-הוא מצד אהבתו לישראל שיחזרו בתשובה, עיין שם".

היריעה מתרחבת

הקובץ המקביל לזה הרוואה אור במוריסטון, הוא 'הערות וביאורים', של מוסד חינוך אהלי-תורה בשכונת קראון-הייטס. קובץ זה החל להופיע תמידין כסדרן בחודש תשרי תשמ"מ. יוזם הופעתו, המדרבן והעורך המטור עד עצם היום הזה, הוא הרה"ג הרה"ח הרב אברהם-

[=סימן] י" – בטח תסדר המערכת מענה ע"פ משנית באגה"ת פ"ו [=על-פי מה שנתבאר באיגרת-התשובה פרק ו'] (שהדוגמאות שבשיחה – הי"ה מזמן שביהמ"ק [=הרי הן מזמן שבית-המקדש] קיים) ושגם בזמן הגלות סו"ס [=סוף-סוף] נעשה כן – ע"פ [=על-פי] קונטרס ומעין מאמר יז ואילך".

מכתב המשך מהמזכירות

כעבור ימים לא רבים נתקבל מכתב נוסף ממזכירות הרבי:

"ב"ה, כ"ג אדר"ר תשל"ו
ברוקלין

"מערכת הערות אנ"ש והתמימים, כברונא
ה' עליהם יחיו
שלום וברכה!

"במכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א מיום כ"ח שבט צויין שם בסופו 'קונ' ומעין מאמר יז ואילך".

ויש לתקן – וצריך להיות: "מאמר י"א וראה גם מאמר י".

תשובת המערכת על-פי מכתב הרבי

בגיליון שלאחר-מכן התפרסמה תשובת המערכת לשאלת הפרופסור:

"הנה הביאור בזה הוא, דהדוגמאות שבשיחה (וזמן שלמה המלך ותקופת נס חנוכה) הרי הן מזמן שבית-המקדש היה קיים, ונתבאר באיגרת-התשובה פרק ו' דאז היו ישראל במדרגה עליונה, והיו מקבלים חיות לגופם מבחינת פנימיות השפע, על ידי שם הוי' ברוך-הוא. והיינו שקיבלו שפע רק מצד הקדושה, ומי שהיה ראוי וכלי לקבלה לזה על-ידי קיום התורה והמצוות קיבל השפעה גשמית, ומי שחסר-ושלום לא היה כלי לקבלה, זאת אומרת דעניין קיום התורה והמצוות היה אצלו שלא כדבעי, אז כן גם היתה ההשפעה הגשמית.

"ועל-פי-זה מובן דהרוב-טוב גשמי עזר והוסיף לעניניהם הרוחניים, שהרי מדובר בכאלו שעסקו בעניינים רוחניים – תורה

הערות התמימים ואנ"ש

ביטא למטיל ועינן בשוחות ביק אדסור שליט"א

HAOROS HATMIMIM V'ANASH

770 Eastern Parkway,

Brooklyn, N. Y. 11213

— נוסח כספא תשנ"ג חסידים ליקים אדסור שליט"א —

כ"ח

— גליון א (יג) — ב ר א ס י ת ערש"ק פ' נח, תשל"ג

הננו שמחים להגיש להמון קוראינו הגליון הנוכחי, שהוא הראשון במחזור השני של גליונות "הערות התמימים ואנ"ש".

הגליונות יופיעו בעזה"ת מדי שבוע בשבוע ויכילו הערות וביאורים על השיחוח של שבוע שעבר, והוא בכדי לאפשר גם לאלו הגרים בריחוק מקום להמציא לנו הערותיהם שנתעוררו אצלם במשך השבוע.

כשחיים אנחנו שקוראינו הנאמנים ישמחו לקראת הופעתם החדשה של הגליונות, ויחרמו חלקם בהרמת הגליון "גליונינו" לבמחו הרצוי.

מצידנו השתדלנו לשפר צורתו החיצונה של הגליון שהא נעים לעין הקורא, ואמנם הרחבתו והתפשטותו של הגליון אינו נהוץ בידי דוג מצומצם של חברי מערכת, אלא חלוי בידיכולנו.

קוראינו הנכבדים!

זכינו שכ"ק אדמו"ר שליט"א מגיה שיחה חדשה מדי שבוע בשבוע, זכינו להופעת חלק נוסף של לקו"ש, אין הדבר חלוי אלא בנו, ללמוד ולהתעמק בשיחוח קודש, וע"י לימוד בעיון מתעוררים בודאי הערות וביאורים. ובה הננו פונים אליכם בכשחינו: המציאו לנו הערות רוחיים וביאורים, בין על השיחוח, בין על ההערות המופיעים בהגליונות, ובין על קונטרס "הערות התמימים ואנ"ש" (שיצא לאור כחודש האחרון) ונדפיסם להועלת הכלל והפרט.

עוד זאח: כבר מילחנו אמורה כהפתח דבר להקונטרס, כי ההערות לא נאמרו כהחלטה סופית, ונחונים הם לרשות המעיין, להביע דעתו אם לקרבם או לרחקם, וידוע מאמר החכם אהוב את הביקורת וכו', ומיני' ומיני' חסידים שמעתתי', אשר ע"כ בקשחינו לפניכם, אל שחתינו ואל העמדו מן הצד במפעל כביר זה, וכאמר חלוי הצלחת הגליון בידי כולנו, כולנו הננו חברי המערכת, וע"י פעולה משוחפת נצליח לתת לגליונות הדרו וצבינו הראוי.

המעוניינים לקבל הגליונות מדי שבוע בשבוע, או קונטרס "הערות התמימים ואנ"ש", יכתבו להכתובת למעלה.

הערות התמימים ואנ"ש

כמעט כל סניף של ישיבת חב"ד פירסם קובץ 'הערות התמימים ואנ"ש'
 □ התייחסויות של הרבי לקבצים השונים □ מוריסטון ו'אהלי תורה'
 □ נהפכות לבימות חיות ותוססות □ הוראות למערכות ולכותבים □
 רשימה שנייה

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

הרבי לפני שבת, בתוספת כתב יד קודשו של הרבי בצידו הדף.

"מאז נהפך הרבר לנוהג קבוע. מידי כמה שבועות, במשך תקופה של כשנתיים-שלוש, היה הרבי מוציא את הגליון עם הערות בשולי הדפים.

"חשוב לציין, כי על-אף המקובל במזכירות שלא למסור את כתב-יד קודשו של הרבי, זכיתי לקבל את ההערות המקוריות, וזאת בשל העובדה כי ההערות הופיעו בשילוב חיצים וכדו', מבלי אפשרות להעתיקם כראוי".

הרבי מעיר ומאיר

להלן כמה דוגמאות:

"באחת הפעמים ציין הרבי על דף השער חץ לעבר המילה "מערכת" שהייתה מודפסת על שער החוברת, [כלומר: למסור את החוברת לידי המערכת]. בהזדמנות אחרת, זכינו שהרבי יציין בתשובה לשאלתנו:

להחזיר המצו"ב [=מצורף בזה].

"במהלך אותה תקופה זכיתי להבחין בהתייחסויות שונות של הרבי להוצאת הקובצים. פעם אחת כתב אחד התמימים הערה על נושא מסויים, ובאותו השבוע ביקר אצל הרבי הרב שאר-ישוב הכהן מחיפה. כשהכנסנו את הקובץ לרבי, כתב הרבי ליד הערה זו:

ברשימה הקודמת סיפרנו על הופעת הגליונות במוריסטון. תחילה הופיעו אחת לשלושה שבועות. בשנת תשל"ט הוחל להוציא לאור את הקונטרס במתכונת דר-שבועית. לשבת בראשית ירד הרבי לתפילה כשבידו הק' הסידור ובתוך הסידור קובץ ההערות השבועי. חדי-העין הבחינו כי הרבי מעיין בקובץ, תופעה שהפכה מאז לנוהג כמעט קבוע.

"חידוש בתולדות ליובאוויטש"

בליל שישי של פרשת תולדות כתב הרבי בתגובה לשמות חברי המערכת:

ואשרי חלקם, ויהי"ר [=יהי רצון] שיעלו מעלה מעלה בתומ"צ [=בתורה ומצוות].

באחד מימי השבוע של פרשת תולדות תשמ"ג הודיע המזכיר, הרה"ח הרב יהודה-לייב שיחי' גרונר, לאחראי על ההערות במוריסטון, הת' שניאור-זלמן ליבעראו, כי הרבי כתב על דפי גליון ההערות בכתב-יד קדשו, בתוכנן של ההערות. בהמשך ביקש ממנו הרב גרונר שיבוא מיד לניוירק.

לאחר מכן סיפר הנ"ל: "קיבלתי הלם. דבר כזה לא קרה מעולם, שהרבי יכתוב הערות על מה שהבחורים כתבו? בתולדות ליובאוויטש לא הייתה כזאת מעולם! כשהגעתי לניו-יורק קיבלתי מהמזכיר את הגליון שמסרתי עבור

ניצוצי רבי

בארוכה בשיחת הרב שאר"י שוב הכהן. ביום שלישי היינו מכניסים חזרה את אחת ההערות אף 'הולידה' תיקון בתניא, שבא בתגובה לשאלת אחד התמימים. ואכן, בתניא, בשולי עמוד קצ"ט ב"הערות ותיקונים", ניתן להבחין בתיקון שמופיע תחת

הכותרת "הוספה לאחר זמן..." — זה התיקון שכאמור, תוקן על-ידי הרבי בעקבות ההערה. "בדרך כלל היינו מכניסים לרבי את הגיליון השבועי בשעות אחרי-הצהריים של יום שישי. ביום שני שלאחריו היינו מקבלים את הגיליון עם הערותיו של הרבי, והיינו מפענחים את כתב-היד עם ה'חזורים', שהיו בקיאים בעניין.

ניצוצי רבי

פרופסור דניאל מיכאלי משגירות ישראל בפאריז. והרי השאלה כלשונוה: "בלקוטי-שיחות חלק ראשון, שיחה לחנוכה, מוסבר שכאשר לישראל טוב בגשמיות בלא דאגות וכו' אזי טוב גם ברוחניות. ועל-דרך שהיה בימי שלמה וכו' וחלילה להיפך, ככתקופת נס חנוכה שהיה המצב רע בגשמיות על-כן גם ברוחניות לא נמצא שמן טהור, אפילו לצורך לילה אחד וכלשונו "בשעת עס איז גוט אין גשמיות ובמילא אויך אין רוחניות כנ"ל".

"ולכאורה צריך להבין, דהרי אנו רואים במוחש דהדוחק בגשמיות מעורר על הרוחניות, ולהיפך מרוב טוב גשמי שוכחים על הרוחני (ולהעיר מהידוע כי דעת אדמו"ר הזקן בעניין מלחמת צרפת-רוסיה היתה, כי מוטב שינצחו הרוסים למרות שייגרם על-ידי-כך דוחק גשמי ליהודים מכל-מקום זה יביא ליתר מצב טוב ברוחניות, מה-שאינ-כן להיפך). ועל-דרך כמה פסוקים בתורה "ורם לבבך ושכחת", "וישמך ישרון ויבעט" ועוד. אבקש לבאר לי את העניין".

בסמיכות לי' שבט תשל"ו הכין הרבי מכתב כללי-פרטי ששוגר לאישים ולמוסדות באותה תקופה, וגם "מערכת 'הערות התמימים ואנ"ש' ברונא ה' עליהם יחיו" קיבלה מכתב שכזה שנפתח במילים "שלום וברכה! מאשר אני קבלת הפ"נ [=פדיון — נפש], והשי"ת [=השם-יתברך] ימלא משאלות לבכם לטובה ולברכה".

וחותם בנוסח שגרתי כמעט: "בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור". ההפתעה באה בקטע הנוסף:

נב. [נכתב בציון]

ז"ע [=זה עתה] נתקבל המכ [המכתב] בצירוף גליון א'ב מהערות התמימים ואנ"ש,

ותי"ח [=ותשואת-חן].

במענה לשאלה בגליון ב' מדור שונות ס'

הופעת הקובצים החלה ב-770 ומשם הועתקו הרעיון גם לשיבות חב"ד בכפר-חב"ד, בפאריז, בסיאטל, במלבורן, בסידני, בקסבלנקה, בלוד, בצפת, בירושלים, בקריית-גת, בראשון-לציון, בנחלת-הר-חב"ד, באושן-פרקווי, בקאראקאס, בבוסטון, במיאמי-ביטש, בארגנטינה, בדעטרויט, בבני-ברק, ועוד ועוד. ברשימות קודמות התייחסנו בעיקר לבימות מרכזיות כמו מריסטון ואוהלי-תורה. הפעם נחזור לסקור את ההתפתחות צעד אחר צעד וכן התייחסויות שונות נוספות של הרבי.

גודל החביבות

ביום שני, ז' בכסלו תשל"ז, רשם הרה"ח ר' יצחק-מאיר שיח"י סוסובר (או תלמיד הישיבה ב-770) ביומנו:

"הרה"ח הרב יהודה-לייב גרונר יצא מחדר אדמו"ר שליט"א ובידו הקונטרס 'הערות התמימים ואנ"ש' דנ"י. וחיפש את המתעסקים בזה, ומסר שכ"ק אדמו"ר שליט"א העיר שבשער הגיליון הדפיסו בטעות 'שנת שלוש' ושש לבריא' ומעל הדף כתוב תשל"ז! (מזה רואים את גודל החביבות של קונטרס זה אצל אדמו"ר שליט"א, ומובן גודל זכותם של אלו המשתתפים בזה)".

בהזדמנויות רבות, בעת שהרבי נכח בבית-הכנסת, ניתן היה להבחין כי הוא מעיין בגיליון 'הערות התמימים ואנ"ש'.

הרבי היה מעניק ברכות בנוסח כללי-פרטי: "נתקבל ותשואת-חן — ודבר בעיתו בסמיכות ... אזכיר על הציון".

תשובה לשאלת הפרופסור מפריז

התייחסויות מפורשות ברבים לבימות הללו כמעט ולא היו בשנים הראשונות. בינתיים היה שפע של התייחסויות פרטיות.

בגיליון ב' של 'הערות התמימים ואנ"ש', שהופיע בצרפת, התפרסמה הערה (במדור 'שונות') בסימן יו"ד שבשוליה נחתם: "בשם